

2019-12-17 15:52 CET

Klimatpolitiska rådet om regeringens klimatpolitiska handlingsplan

Den 17 december offentliggjorde regeringen den första klimatpolitiska handlingsplanen som inom kort kommer att överlämnas till riksdagen i form av en proposition. Klimatpolitiska rådet presenterar här ett antal övergripande observationer. En mer ingående analys kommer att finnas i Klimatpolitiska rådets rapport 2020 som publiceras i mars nästa år.

Regeringen har nu presenterat innehållet i sin klimatpolitiska handlingsplan, vilken är den första i sitt slag. Åtgärdslistan spänner över flertalet politikområden och adresserar centrala omställningsutmaningar, från den lokala till den globala nivån. Åtgärderna är av skiftande karaktär vad gäller omfattning och ambitionsnivå.

Klimatpolitiska rådet konstaterade i sin senaste rapport att den nuvarande politiken inte räcker för att klimatmålen bortom 2020-målet ska nås. Utsläppen minskar inte i den takt som krävs för att målen ska uppnås. Det behövs en politik som snabbar på omställningen och som säkerställer att strategiska beslut tas för att nå det övergripande målet om noll nettoutsläpp senast 2045, och negativa utsläpp därefter.

Klimatlagen ställer flera krav på handlingsplanen; den ska redogöra för Sveriges åtaganden inom EU och internationellt, den historiska utsläppsutvecklingen, prognostiserade utsläppsminskningar samt utfallet av vidtagna åtgärder. Därutöver ska planen innehålla planerade åtgärder och när dessa kan börja gälla. Lagen ställer också krav på att planen ska redogöra för i vilken grad de planerade åtgärderna kan bidra till målen och i vilken mån beslutade åtgärder inom olika utgiftsområden påverkar möjligheterna att nå klimatmålen. Handlingsplanen ska också innehålla vilka ytterligare beslut som kan behövas för att nå målen.

Det är bra att regeringen lyfter behovet av att stärka det lokala och regionala klimatarbetet, att all relevant lagstiftning, såsom exempelvis miljöbalken, ska ses över för att det klimatpolitiska ramverket ska få genomslag och att regelverk tydliggörs så att konsekvensanalyser görs av effekter för klimatet inom de politikområden där det är relevant. Det är bra att regeringen även vidtar åtgärder på transportområdet så som till exempel att tydliggöra vikten av infrastrukturplanering och presenterar åtgärder som dämpar transportefterfrågan samt utreder stoppdatum för fossila bränslen.

Klimatpolitiska rådet hoppas att handlingsplanen utvecklar resonemang kring hur politiken kan bidra till en ökad legitimitet för klimatomställningen samt förslag på hur det engagemang som behövs från civilsamhället och medborgarna kan främjas. Vi ser gärna också skarpa förslag kring näringslivets klimatomställning, det vill säga hur de färdplaner som tagits fram inom initiativet Fossilfritt Sverige kan realiseras och formaliseras. Handlingsplanen bör också redogöra för effekten av de samlade åtgärderna, alltså hur mycket de bidrar till att utsläppen minskar och i vilken takt. En prioritetsordning och tidplan för när åtgärderna i handlingsplanen ska vara genomförda bör även ingå, liksom konflikter och synergier med andra samhällsmål.

I vår förra rapport lämnade vi 16 rekommendationer till regeringen, sex stycken mer övergripande och tio gällande transportsektorn. Vi noterar att regeringen nu redovisat förslag helt eller delvis i linje med de flesta av våra rekommendationer.

- Det är positivt att handlingsplanen har en bred ansats med förslag som spänner över många politikområden. Vi ser att flera av våra rekommendationer fått genomslag i handlingsplanen vilket är bra. För att kunna bedöma om handlingsplanen lever upp till klimatlagens krav vore det av värde om propositionen innehåller en analys över den samlade effekten och därmed regeringens egen bedömning över hur målen om nettoutsläpp till 2045 ska nås, säger Ingrid Bonde, ordförande Klimatpolitiska rådet.

Klimatpolitiska rådet ska enligt klimatlagen lämna en bedömning av handlingsplanen och i vilken mån den bidrar till målen enligt lagens krav till regeringen inom tre månader efter att den offentliggörs. Rådet planerar att presentera sin rapport den 12 mars.

Klimatpolitiska rådet är ett oberoende tvärvetenskapligt expertorgan med uppdraget att utvärdera om regeringens samlade politik leder till att målen i det klimatpolitiska ramverket nås. Förutom att vi ska utvärdera regeringens politik, ska vi även utvärdera de kunskapsunderlag och modeller den bygger på. Vi ska dessutom bidra till en ökad diskussion om klimatpolitiken i samhället.